

Nr 153.

Av herr Andersson i Dunker m. fl., om bidrag till Sigtunaskolan och Solbacka läroverk från anslaget till bidrag till vissa internatläroverk.

I propositionen till årets riksdag angående anslag under åttonde huvudtiteln, ecklesiastikdepartementet, punkt (181)17 meddelas, att skolöverstyrelsen hemställt om ett anslag för nästa budgetår av 400 000 kronor som bidrag till fyra internatläroverk, nämligen Sigtunaskolan, Solbacka läroverk, Restenässkolan och Viggbyholmsskolans gymnasium.

Av skolöverstyrelsens utlåtande över de nämnda skolornas framställning om statsbidrag framgår bland annat följande.

Samtliga fyra skolor är internatläroverk och fyller enligt skolöverstyrelsens mening viktiga uppgifter bland annat för barn från orter, som saknar högre läroanstalter, för barn från hem med speciella familjeförhållanden och — särskilt beträffande en av skolorna — för barn till utlandssvenskar. Genom löneförhöjningar och kostnadsstegringar har skolorna råkat i ett i ekonomiskt hänseende mycket bekymmersamt läge. Det torde därför icke vara möjligt för dem att driva sin verksamhet utan kraftiga höjningar av terminsavgifterna, därest statsbidrag icke erhålles. Dylika höjningar skulle snedvrída elevrekryteringen och innebära stora svårigheter för de familjer som är beroende av internatläroverken.

I en särskild bilaga anför skolöverstyrelsen beträffande *Sigtunaskolan*.

Läroverket, som grundades år 1924, omfattar en realskola med fyra klasser samt ett fyraårigt gymnasium med såväl latin- som reallinje. Skolan har stått under skolöverstyrelsens inseende sedan år 1928 och har studentexamensrätt sedan vårterminen 1931. Under de senaste fem läsåren (1947—1952) har elevantalet uppgått i genomsnitt till 210, varav 97 i realskolan och 113 i gymnasiet. Sammanlagt 119 elever har anmält sig till studentexamen under de fem senaste läsåren.

Av de sammanlagt 1 160 elever, som under årens lopp inskrivits i skolan, har inemot 300 haft sina hem utomlands. Elevavgifterna för skolans interner utgår med 3 600—4 200 kronor per år. Härtill kommer under innevarande läsår ett provisoriskt tillägg på 600 kronor. Skolan fyller en betydelsefull uppgift, och det är angeläget, att den utan väsentlig höjning av avgifterna skall kunna fortsätta sin verksamhet.

Beträffande *Solbacka läroverk* anför skolöverstyrelsen bland annat följande.

Skolan har varit i verksamhet sedan 1901 och är organiserad som fullständigt läroverk med femårig realskola och fyraårigt latin- och realgymnasium. Höstterminen 1951 uppgick antalet elever till 276, varav 150 elever i realskolan och 126 i gymnasiet.

Realskolan har stått under skolöverstyrelsens inseende från 1919 och gymnasiet från 1930. Rektor vid läroverket har rätt att anställa realexamen från och med höstterminen 1924 och studentexamen från och med vårterminen 1934. Vårterminen 1952 deltog 13 elever i realexamen och 25 i studentexamen.

Elevernas årsavgifter uppgår under läsåret 1952—1953 till 3 900—5 000 kronor för internerna.

Enligt skolöverstyrelsens mening fyller Solbacka läroverk en viktig uppgift från ovan angivna synpunkter, varför överstyrelsen tillstyrker statsbidrag till skolan.

I sitt yttrande i frågan anför vederbörande departementschef i huvudsak, att han i likhet med skolöverstyrelsen anser, att internatläroverken har en viktig uppgift att fylla samt att den starka stegringen i lönekostnaderna och omkostnaderna i övrigt medfört svåra ekonomiska påfrestningar för de berörda skolornas ekonomi. Att höja terminsavgifterna torde i regel knappast låta sig göra, och även i övrigt torde möjligheten att öka skolornas inkomster vara begränsade, om ock olika för de olika skolorna. I detta läge har departementschefen stannat för att föreslå statligt stöd till de två skolor, där detta syntes honom mest angeläget, nämligen Restenässkolan och Viggbyholmsskolans 4-åriga gymnasium. Som bidrag förordas en krona 50 öre per elev och läsdag, och för ändamålet hemställas om ett förslagsanslag av 86 000 kronor.

Sigtunaskolan och Solbacka läroverk har hitintills icke haft bidrag från stat eller kommun. Detta har medfört, att jämförelsevis höga terminsavgifter varit erforderliga. Då emellertid nämnda skolor i likhet med de statsunderstödda högre goss- och samskolorna varit nödsakade att höja lärarlönerna till samma nivå som motsvarande löner vid statsläroverken och då övriga omkostnader, särskilt för internatpersonalens avlöning och för inköp av livsmedel, avsevärt stigit, har skolornas ekonomi blivit mycket bekymmersam. Sigtunaskolan räknar med en utgiftstegring för budgetåret 1952/53 av minst 125 000 kronor, och Solbacka läroverk beräknar med nuvarande terminsavgifter förlusten för nämnda budgetår till 105 000 kronor, vartill kommer balanserade förluster från föregående år på nära 53 000 kronor. Då båda skolorna är avsedda för elever från hela landet och från utlandssvenska familjer, kan bidrag från vederbörande kommuner ej påräknas. Några nämnvärda understöd från enskilda torde ej heller vara att räkna med. En höjning av terminsavgifterna skulle sannolikt medföra en minskning av antalet elever, vadan en sådan åtgärd ej i nämnvärd mån torde komma att inverka på skolornas ekonomi, men däremot ytterligare öka svårigheterna för flera av de allmänna läroverk, som redan nu är fullbelagda.

Som jämförelse må erinras om att Lundsbergs skola och Sigtunastiftelsens humanistiska läroverk, vilka är internatläroverk med i huvudsak samma uppgifter, organisation och storlek som de här ifrågavarande skolorna, sedan länge har statsbidrag från det stora anslaget till privatläroverken. Från detta anslag utgår numera bidrag med 60 procent (i särskilda fall med högst 75 procent) av sammanlagda kostnaderna för lärarpersonalens avlöning och av de fortlöpande huvudmannaavgifterna för lärarnas pensionering. Då lönekostnaderna för innevarande budgetår för Sigtunaskolan beräknas till omkring 350 000 kronor och för Solbacka läroverk till omkring 395 000 kronor, skulle eventuellt statsbidrag enligt nämnda grunder för Sigtunaskolan bli omkring 210 000 kronor och för Solbacka läroverk omkring 237 000 kronor.

I avvaktan på att här ifrågavarande skolor må kunna få bidrag enligt samma grunder som övriga högre goss- och samskolor anser vi oss böra hemställa om statsbidrag till Sigtunaskolan och Solbacka läroverk för nästa budgetår efter de grunder, som Kungl. Maj:t föreslagit för Restenässkolan och Viggbyholmsskolans 4-åriga gymnasium, d. v. s. med en krona 50 öre per elev och läsdag. Om man räknar med tillsammans 500 elever och i genomsnitt 245 läsdagar skulle härför erfordras ett anslag på 184 000 kronor.

På grund av vad vi sålunda anfört får vi hemställa,

att riksdagen må besluta, att det av Kungl. Maj:t föreslagna bidraget till vissa internatläroverk för budgetåret 1953/54 må omfatta även Sigtunaskolan och Solbacka läroverk samt höjas med 184 000 kronor till 270 000 kronor.

Stockholm den 27 januari 1953.

Harald Andersson
i Dunker.

Elis Håstad.

Ingrid Andrén.

Harald Hallén.

Samuel Norrby.

Gunnar Ericsson
i Näs.

Henrik Munktell.
